Mehmet Binnətin adına ölkənin idman mətbuatının səhifələrində tez-tez rast gəlinir. Hər dəfə hansısa futbolçumuzun Türkiyəyə əməliyyat olunmaq üçün yollandığı haqda xəbər verəndə mütləq Mehmet bəyin adını çəkirik. Çünki futbolçularımızın yenidən yaşıl meydançalara qayıtması məhz soydaşımızın şəfalı əllərinin köməyi sayəsində baş verir. Hazırda bir sıra vəzifələrdə (UEFA-nın Tibb Komissiyasının üzvü, FİFA-nın Dopinq-Nəzarət Komitəsinin müfəttişi, Ankara Tibb Universitetinin müəllimi, Türkiyə Futbol Federasiyasının Tibb Komissiyasının rəhbəri) çalışan həkim yenidən ölkəmizə təşrif buyurub. Budəfəki səfərinin məqsədi də dəyişməyib.

Mehmet bəylə təxminən bir saata yaxın söhbət etdik. Onunla danışdıqca bir daha əmin oldum ki, vətən sevgisi bütün dünya malından üstündür. Məncə, hər bir azərbaycanlı belə bir soydaşının olması ilə qürur duymalıdır. Necə ki, o, hər tərcümeyi-halında soykökünün Azərbaycanla bağlı olduğunu məğrurluqla qeyd edir və hər söhbətində "mən azəri türküyəm" deməkdən yorulmur...

Mehmet Binnət:

"Nə qədər ki sağam, Azərbaycana yardım edəcəyəm"

O, klub həkimlərimizin səviyyəsindən narazıdır

Bakıya ilk dəfə gələndə xeyli duyğulanmışdım

- Vətənə xoş gəlmisiniz, Mehmet bəy.

- Çox sağ olun. Azərbaycanda olmaq mənim üçün hər zaman böyük şərəfdir.

- Bir çoxumuz sizin əslən azərbaycanlı olduğunuzu bilirik. Amma indiyə qədər ailəniz haqda məlumat verməmisiniz. Mümkünsə, bu barədə ətraflı danışa bilərsinizmi?

- Əlbəttə. Atamdan başlayım, yoxsa anamdan? (gülür)

- Hansından istəyirsiniz...

- Anam əslən Şamaxıdandır. Çox mötəbər bir ailədə doğulub. Atam isə Gəncənin Quşçular kəndindən anadan olub. Bakıdakı Tibb Universitetini bitirib. Qohumlarımın bir çoxu Gəncədə yaşayır.

- Bir az da ailənizin Türkiyəyə köçməsi [...]

- Anamın ailəsi əvvəlcə Şamaxıdan Bakıya gəlib. Sonra - Birinci Dünya Müharibəsindən əvvəl bolşevik zülmündən yaxa qurtarmaq üçün Türkiyəyə keçiblər. Atam Bakıda təhsilini başa vurduqdan sonra İkinci Dünya Müharibəsi başlayıb və həmin dövrdə tale onu Türkiyəyə aparıb çıxarıb.

- Azərbaycana ilk dəfə gəldiyiniz günü xatırlayırsınızmı?

- Bəli. Buraya ilk səfərim 1991-ci ilə təsadüf edir.

- Birinci ziyarət etdiyiniz yer hara oldu?

- Mən Azərbaycana gəlməmişdən əvvəl əmioğlum bir neçə dəfə Türkiyədə olmuşdu. Təyyarəmiz Bakıda hava limanında yerə enəndə sanki qanad açıb uçurdum. Gözləmə salonuna daxil olanda əmioğlumu gördüm. Əlində şəklimi tutub məni gözləyirdi. Sən demə, gələcəyimi xəbər verməyim onları o qədər sevindiribmiş ki, iki gün əvvəldən gəlibmiş gözləmə salonuna. Təbii ki, bu durum məni xeyli duyğulandırmışdı (Mehmet bəy büruzə verməməyə çalışsa da, söhbətin bu yerində doluxsunduğunu hiss etməmək mümkün deyildi - S.A.). Bir gün Bakıda qaldıqdan sonra Gəncəyə - ata-baba torpağına getdik. Atamın yaşadığı evi ziyarət etdim. Mənim üçün o ev çox dəyərlidir. Hələ də hər il qurbanlıqlarımı Ramiz Məmmədova ("Gilan"ın baş məşqçisini nəzərdə tutur-S.A.) seçdirib, orada kəsdirirəm. Türkiyədə əməliyyat etdiyim futbolçulardan da birinci istəyim o olur ki, Gəncəyə gedəndə mütləq qohumlarıma salamlarımı yetirsinlər.

Bəlkə də dayaq duranım olsaydı, bu səviyyəyə çata bilməzdim

- Həkimliyi özünüz seçdiniz, yoxsa atanız yolunu davam etdirməyinizi istəmişdi?

- Sözsüz ki, seçimi mən etmişdim. Amma bu sənəti seçməkdə atamın rolunu dana bilmərəm. Onun timsalında o vaxt Azərbaycanda çox yaxşı təhsil almış həkimlərin olduğunu görürdüm. Türkiyəyə o dövrdə köç edən azərbaycanlıların sayı o qədər çox deyildi. Qohumlarımız yox idi, atam tək başına idi. Anamın ailəsi də hələ tam uyğunlaşmamışdı. Buna görə də özümüzü isbatlamaq üçün mütləq yüksək səviyyəyə çatmalıydıq. Bunun da yeganə çıxış yolu dayanmadan çalışmaq idi. Bəlkə də o vaxt Türkiyədə qohumlarımız, yüksək vəzifələrdə işləyən tanışlarımız olsaydı, bu gün bu pilləyə yüksəlmiş Mehmet Binnət olmazdı. Bizim başqa şansımız yox idi. Onu da deyim ki, o vaxt Türkiyəyə köçən əksər ailələrdən sonralar savadlı insanlar yetişdi. Məsələn, bacılarım Dilarə ilə Gülarə də öz sahələrində sayılıb-seçilən insanlardandır. Türkiyənin ən yaxşı musiqiçilərindən biri olan Durul Gəncə əslən gəncəlidir. Ondan başqa hüquq sahəsində də xeyli məşhur soydaşımız var.

- Bildiyimə görə, Ankarada doğulmusunuz. O vaxt paytaxtda yaşayan əslən azərbaycanlı olan ailələrin bir-biri ilə münasibəti necə idi?

- Orada sayımız o qədər az idi ki... Buna baxmayaraq, tez-tez bir-birimizin evlərinə gedərdik. Adət-ənənələrimizi də qoruyub saxlamışıq. O vaxt Azərbaycandan gələn hər hədiyyə, hər qonaq bizim üçün çox dəyərli idi. Yaxşı yadımdadır, Zeynəb Xanlarovanın, Azərbaycan folklor qrupunun Türkiyədə gələcəyini eşidəndə bir neçə gün əvvəldən hazırlığa başlayırdıq.

Fikirləşmişdim ki, oğlum olsa, adını Baycan qoyaram

- Məmməd Əmin Rəsulzadənin qəbri də Ankaradadır. Heç ziyarət etmisinizmi?

- Əlbəttə! Onun kimi dahi şəxsiyyət bizim fəxrimizdir. Gənc ikən tez-tez, indi isə imkan tapdıqca ziyarət edirəm. Onu da deyim ki, Rəsulzadə hətta bir neçə dəfə babamın evində də olub.

- Yəqin ki, övladlarınızı da özünüz kimi vətənpərvər ruhda böyütmüsünüz.

- İki qızım var. Birinin adı Azərdir. Fikirləşmişdim ki, oğlum olsa, adını Baycan qoyaram. Amma qismət deyilmiş, ikinci övladım da qız oldu. Azər Baycansız qaldı (gülür).

- Kürəkəninizin azəri türkü olmasını istərdinizmi?

- O-o-o! Niyə də olmasın! Qismətinə yazılıbsa, olacaq.

- Söhbətə başlayandan bəri azəri terminlərindən daha çox istifadə edirsiniz. Bu sizi daha yaxşı başa düşməyimiz üçündürmü?

- Yox, yox. Mən azəri türkcəsində danışmaqdan zövq alıram. Köməkçilərimin hamısı azərbaycanlıdır. Məsələn, baş köməkçim əslən qubalıdır. Onunla və digər həmyerlilərimlə azəri şivəsiylə danışıram.

- Mehmet bəy, hazırda həm də Ankara Universitetində işləyirsiniz. Türkiyədə oxumaları üçün buradan tələbə aparmaq kimi fəaliyyətiniz olubmu?

- Açığı, tələbələrə indiyə qədər heç bir şəkildə yardım edə bilməmişəm. Amma Azərbaycandan Türkiyəyə gedən bütün həkimlərdən hər hansı birinin mənə müraciət etdikdə onların hər birinə kömək etmişəm - konfranslara qatılmaqlarından tutmuş, təcrübə keçmələri üçün yer verməyimə qədər. Onların arasında Eldar Abbasov, Aydın Qəhrəmanov kimi həkimləriniz də var.

Biz öndə gedənlərik, arxamızda "mütəxəssis ordusu" var

- Bir az da işiniz barədə danışaq. Hazırda FİFA-da, UEFA-da, Türkiyə Futbol Federasiyasında, Ankara Universitetində vəzifə sahibisiniz. Bu işlərin hər biri yüksək səviyyədə məsuliyyət tələb edir. Çətinlik çəkmirsinizmi?

- Bir az təvazökarlıqdan kənara çıxacam, ona görə də əvvəlcədən üzr istəyirəm. Mənim səviyyəmdə olan insanların mütləq və mütləq yaxşı komandası olmalıdır. Biz öndə gedənlərik, arxamızda "mütəxəssis ordusu" var. Xəstəni əməliyyat etdikdən sonra köməkçilərimin öhdəsinə buraxıb, başqa işlərlə məşğul ola bilərəm. Çünki onları o cür yetişdirmişəm. Bu gün buradayamsa, sabah başqa yerdə olacağam. İşlərin "axsamaması" üçün köməkçilərim əllərindən gələni edirlər. Gəlin sizə gələn həftə üçün planlarımı sayım.

- Buyurun.

- Türkiyəyə bazar günü qayıdacağam. Ayın 23-də Türkiyədə iş günü deyil. Amma həmin gün axşama qədər xəstələrimi müayinə edəcəyəm. Çərşənbə axşamı və çərşənbə günləri axşama qədər əməliyyatlarım var. Cümə axşamı həmin xəstələri müayinədən keçirib cümə günü UEFA-nın toplantısında iştirak etmək üçün səfərə çıxacağam. Aprelin 30-da da Avropa futbol qurumunun təşkil etdiyi konfransa qatılacaq, həmin gecə Türkiyəyə qayıdacağam. İndiki dövrdə bu şəkildə işləməsək, heç nəyə nail ola bilmərik. Onu da deyim ki, dünən (söhbət srağagün olub - S.A.) gecə Bakıya gələnə qədər əməliyyatda idim. Əməliyyatı başa vurduqdan sonra çemodanımı tez-tələsik toplayıb hava limanına yollandım.

- Azərbaycana budəfəki gəlişinizin səbəbi nədir?

- Türkiyədə bir neçə idmançınızı əməliyyat etmişəm. Hər dəfə buraya gələndə mütləq onları müayinə edirəm. Xəstələrimin arasında taekvando üzrə dünya çempionunuz Niyaməddin də var, futbolçular da. Bir neçə gün bundan əvvəl Türkiyə Futbol Federasiyasının rəhbərliyi ilə danışdım. Dedim ki, əməliyyat etdiyim futbolçularla görüşmək istəyirəm. Onlar da etiraz etmədilər.

Davamı səhifə 9-da

Əvvəli səhifə 8-də

Vaxt var idi, Türkiyə klublarında ginekoloqlar işləyirdi

- Klublarımızda savadlı və sırf futbol sahəsi üzrə ixtisaslaşmış həkimlər sarıdan sıxıntı var. Yəqin ki, Türkiyədə də vaxtilə belə bir vəziyyət hökm sürüb. Amma indi tibb sahəsində Türkiyə dünyanın öndə gedən ölkələrindən birinə çevrilib. Qısa müddət ərzində belə inkişafa necə nail oldunuz?

- Doğru deyirsiniz. Savadlı klub həkimi problemi təxminən 20 il bundan əvvələ qədər Türkiyədə də var idi. Hətta bəzi klublarda ginekoloqlar işləyirdilər. Əvvəllər heç yerli futbolçularımız da həkimlərimizə güvənmədikləri üçün ölkə xaricində əməliyyat olunurdular. Amma indi TFF-nin Sağlıq Komissiyasının rəhbəri olaraq əminliklə deyə bilərəm ki, ölkə xaricində bir nəfər də türk idmançı əməliyyat olunmur. Diqqət yetirin, hətta əcnəbilər də əməliyyat olunmaq üçün Türkiyəni seçirlər. Məsələn, "Qalatasaray"ın müdafiəçisi Sonq və "Beşiktaş"lı Bobo. Braziliyalını əməliyyat edəndən iki həftə sonra çıxıb qol da vurdu. İzmirdəki dostlarım makedoniyalı, serbiyalı futbolçuları əməliyyat ediblər. Bu onu göstərir ki, Türkiyə tibb sahəsində xeyli irəlidədir. İnkişafın yeganə yolu isə çox və əzmlə çalışmaqdır. Yaxşı yadımdadır, UEFA-da işləməyə yenicə başlamışdım, gənc idim. Bir konfransda əl qaldırıb söz istədim. Toplantı başa çatdıqdan sonra elmi rəhbərim məni yanına çağırıb dedi ki, Mehmet, əgər bu sahədə yüksək mərtəbəyə çıxmaq istəyirsənsə, hələ çox dinləməlisən. Onda səhvimi anladım və həmin gündən sonra düz altı il heç bir konfransda söz istəmədim. Sözümün canı odur ki, bu işin ən həssas nöqtəsi çox dinləmək və çox öyrənməkdir. Bayaq da dediyim kimi, əgər bir insanın torpağı, arxa-dayağı yoxdursa və cəmiyyətdə sayılıb-seçilən olmaq istəyirsə, o zaman başqalarının çalışdığının on qatı qədər işləməli və öyrənməlidir.

Zədələr göstərir ki, Azərbaycan futbolunun səviyyəsi yüksəlib

- Təxminən bir il əvvəl də Bakıda görüşmüşdük sizinlə. O zaman futbolçularımızın zədələnməsinin səbəbi kimi meydançaları göstərirdiniz. O dövrdən sonra əməliyyat etdiyiniz futbolçular da oldu. Zədələrin mənbəyində dəyişiklik varmı?

- Əvvəllər yanıma gələn futbolçularınızın zədələnməsinin səbəbi sərt zərbələr və meydançaların qazonunun yaxşı səviyyədə olmaması idi. Amma son zamanlar əməliyyat etdiklərimdə zədə şəkli bir qədər fərqlidir, ağır deyil. Bu da məni sevindirir. Çünki əgər bir ölkədə futbolun səviyyəsini müəyyən etmək istəyirsənsə, əvvəlcə oradakı zədəli oyunçuların sayını, daha sonra isə zədələnməsinin səbəbini araşdırmalısan. Əməliyyata ehtiyac duyan futbolçuların sayı nə qədər azdırsa və yüngül zədəlidirlərsə, deməli, o ölkədə futbol inkişaf edir. Əvvəllər əməliyyat etdiyim oyunçulardan bir komanda belə yarada bilərəm. Hücumçular: Nadir Nəbiyev, Ceyhun Sultanov. Yarımmüdafiəçilər: Ramal Hüseynov...

- Ramiz Məmmədov...

- Yox, yox. Onu "komandaya" baş məşqçi təyin etmişəm (gülür). Rəşad Sadıqov, Vurğun Hüseynov və adlarını indi xatırlaya bilmədiyim milli komandanın formasını geyinmiş 25-ə yaxın futbolçu. İndi onların hər biri oynayır və heç bir şikayətləri də yoxdur.

- Bəs Türkiyədə çıxış edən futbolçuların zədələnmələrinin səbəbləri nələrdir?

- Orada vəziyyət bir qədər fərqlidir. Mövsümün əvvəlində Superliqada yarışan bütün klubların həkimlərinə göstəriş verdim ki, komandanın zədəli oyunçularının sayını və zədələrinin formasını araşdırsınlar. Yekunlar mənə təqdim olunanda gördüm ki, bizim oyunçuların əksəriyyəti məşqlərdə zədələnib. Bunun səbəbi isə düzgün məşq prosesinin tətbiq olunmamasıdır.

- Superliqa klublarının həkimlərinə nəzarəti hansı şəkildə həyata keçirirsiniz?

- Çempionat başlamamış hər birini imtahan keçirməklə yoxladıq. Sınaqdan üzüağ çıxanlara sertifikat verdik. Həmin lisenziya onlara klublarda çalışmaq hüququ verir. İmtahanı verə bilməyənlər də oldu, amma sevinirəm ki, onların sayı çox deyildi. Bundan başqa, hər iki ildən bir bütün klubların tibbi personalına - massajistlərinə, fizioterapevtlərinə dərs keçirik.

UEFA-da bildirdim ki, Azərbaycana görə şəxsi limitim var

- Burada da o cür seminarlar keçirmək fikriniz varmı?

- Özünüz də bilirsiniz ki, Türkiyə və Azərbaycanın futbol qurumları arasındakı münasibətlər ən yüksək səviyyədədir. Türkiyədə bu işin başında dayanan mənəm - azəri türkü. Bu günə qədər Azərbaycana tibb sahəsində istənilən şəkildə köməklik göstərmişəm. İstəyirəm nə qədər ki, həmin vəzifəni mən tuturam, ana vətənim də bundan faydalansın. Biz doğma yurdumuza xidmət etməyi özümüzə borc bilirik. Mənim Türkiyədən ayrı qaldığım hər dəqiqəm pul itkisi deməkdir. Amma bu məni heç maraqlandırmır. Şükür Allaha, Türkiyənin ən çox qazanan iki-üç ortopedindən biriyəm. Ancaq bizim yaşadığımız və gəldiyimiz torpaqlara qarşı sosial məsuliyyətlərimiz var ki, bu da hər şeydən vacibdir. Nə qədər ki sağam, Azərbaycana əlimdən gələn köməkliyi göstərəcəyəm. Bu ilin əvvəlində İstanbulda UEFA-nın təşkilatçılığı ilə böyük bir konfrans təşkil etdik. Bütün ölkələrin futbol federasiyalarına məktub göndərmişdik ki, iki klub həkimi göndərsinlər. Amma mən UEFA-da bildirdim ki, Azərbaycana görə şəxsi limitim var, bu ölkədən neçə nəfər istəsəm, çağıracağam. Bilirsiniz ki, buradan da həmin toplantıda üç azərbaycanlı klub həkimi iştirak etdi. Dördüncü, beşinci, altıncı da gəlsə, konfransa qatıla biləcəkdi. Bundan başqa, TFF-nin dəfələrlə təşkil etdiyi seminarlara da həkimlərinizi çağırmışıq. Bir neçə dəfə tibb işçilərinə Bakıda dərs keçmişəm. Amma bununla da kifayətlənmək niyyətində deyiləm. Bilirəm ki, Azərbaycan klublarında işləyən həkimlərin çoxu istənilən səviyyədə deyil. Ola bilər ki, tibbin başqa sahəsində ixtisaslaşıblar. Ancaq mühüm olan onların futbolu sevməsi və öz üzərlərində işləməsidir. Bizlər də onlara hansı şəkildə lazımdırsa, yardım etməyə hazırıq.

- Yəqin ki, klub həkimlərimizin bir çoxunu tanıyırsınız. Sizcə, onların arasında səviyyəsinin yüksələcəyinə ümid edə biləcəklərimiz varmı?

- Mən indi ad çəksəm ki, filankəs daha elmlidir, qalanlar inciyər. Digər tərəfdən, kiminsə işarə etsəm və o da etimadımı doğrultmasa, o zaman Azərbaycan qarşısında xəcalətli olaram. Amma onu deyə bilərəm ki, qoy hansı ixtisaslaşmaq istəyirsə, çəkinmədən gəlsin Türkiyəyə. Onların yetişməsi üçün hər nə lazımdırsa, öz öhdəmə götürürəm.

- İndi bütün dünyada dopinq qəbul etməsi sanki adət halını alıb. Maraqlıdır, Türkiyədə bu sahəyə nəzarəti hansı şəkildə həyata keçirirsiniz?

- Türkiyədə antidopinq mərkəzi qurulub. Həmin mərkəzin nizamnaməsini 1993-cü ildə Azərbaycana ikinci səfərimi başa vurub qayıdarkən təyyarədə yazmışdım. Həmin sənədi TFF-nin o vaxtkı prezidenti Şenes Erzikə verdim. O zaman Ankarada bir laboratoriya var idi. Oranın UEFA-nın laboratoriyasına çevrilməsi üçün Avropa futbol qurumuna müraciət etdim və razılıq aldım. İndi bu bölgədə o cür laboratoriya yalnız Afinada var. Əvvəllər biz idmançılarımızı müayinədən keçmələri üçün Kölnə yollayırdıq. İndi isə hətta Gürcüstandan da idmançıları Ankaraya göndərirlər. Bu cür mərkəzlərin qurulması külli miqdarda pul tələb edir. Məsələn, Türkiyə hökuməti antidopinq mərkəzinin inşası üçün 2-3 milyon dollar pul ayırmışdı.

Sübut etmək istədim ki, azərbaycanlılar tək deyillər

- Bir çox ölkələrdə olmusunuz. Başınıza gələn maraqlı hadisələrdən birini danışa bilərsinizmi?

- Məmnuniyyətlə. Amma danışacağım əhvalat da Azərbaycanla əlaqədardır (gülür). Avropa çempionatının seçmə qrup mərhələsi çərçivəsində Moldova-Malta oyununu izləmək mənə tapşırılmışdı. Həmin görüşü Vüsal Əliyev və onun azərbaycanlı hakimlərdən ibarət briqadası idarə edirdi. Qarşılaşmadan əvvəl ona yaxınlaşmadım. Məlum məsələdir, həyəcanı daha da arta bilərdi. Amma oyun başa çatdıqdan sonra onların yanına gəldim. Əlimi Vüsalın çiyninə qoyub dedim ki, oyunu yaxşı idarə etdiniz, hazırlaşın, bir yerdə şam edəcəyik. Bəlkə də indiyə qədər heç bir matçdan sonra meydan sahibi komandanın təşkil etdiyi ziyafətdə UEFA rəsmiləri ilə hakimlər eyni masa arxasında əyləşib söhbət etməmişdilər. Vüsalgil gələn kimi başladım onlarla söhbət etməyə. Hakim-inspektor Polşadan idi. Bizim söhbətimiz buna bir qədər qəribə gəlmişdi. Amma sonra elə bir vəziyyət yarandı ki, danışdıqlarımızla maraqlanmağa başladı. Mən də başladım tərcümə etməyə. Belə bir diqqət polşalını təəccübləndirmişdi. Amma o cür davranmaqla həmin masada əyləşənlərə sübut etmək istədim ki, azərbaycanlılar tək deyillər və harada oluruqsa-olaq, mütləq bir-birimizə dəstək verəcəyik. Çünki bizə yuxarıdan baxan əcnəbilər qarşısında sıxıntı keçirdiyimiz günlərimizi unutmamışdım.

Söhbətləşdi: Saleh ARSLAN